Normaltap

Fagdag
«Bærekraft i beitenæringa»
Dyrevelferd hos sau på utmarksbeite

Kjell Erik Berntsen

Leder – Norsk Sau og Geit

Beitenæringa i Norge

- Medlemsorganisasjoner
- Organisert Beitebruk
- Forskning / fagmiljø
- Myndigheter og tilsyn
- Samvirkene
- Kommunalt planverk
- Lovverk / forskrifter

Definisjon og hjemling i lovverk

- Naturmangfoldloven § 19
  - Når husdyr og tamrein blir drept eller skadet av rovvilt, yter staten full erstatning for tapet og følgekostnadene i samsvar med forskrift gitt av Kongen. Kongen kan også gi forskrift om tilbakekreving av uriktig utbetalt beløp.

Fakta:
Naturmangfoldloven hjemler erstatningsforskriften, som i sin tur definerer normaltap.

NSG
Norsk Sau og Geit

Definisjon og hjemling i lovverk

- Forskrift om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt
  - § 1:
    «Formålet med forskriften er å erstatte dyreeierens tap og følgekostnader når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt. Forskriften skal også medvirke til å redusere tapene av husdyr på beite.»
  - § 2:
    «Normaltap: tapet av husdyr som erfaringsmessig inntreffer i besetningen på utmarksbeite uten forekomst av rovvilt»

Fakta:
Søker kan benytte egen besetningsdokumentasjon, det kan benyttes egne satser for et enkelt beiteområde, eller gjennomsnittlige tap for fylket.

NSG
Norsk Sau og Geit

Historisk tap

- Tap på 70-tallet
  - Sau 1,5 – 2,0 %
  - Lam 3,0 – 4,0 %
  - Total tap ca. 50 000 – 60 000 dyr
- Tap på utmarksbeite
  - Fjell/skog
  - Nord, Østlandet, Trøndelag, Vestlandet, Sørlandet
  - Langstrakt land med ulike klimasoner og værforhold
  - Topografi/terreng
  - Økt bruk av utmarka

NSG Norsk Sau og Geit

Tapsutvikling på utmarksbeite

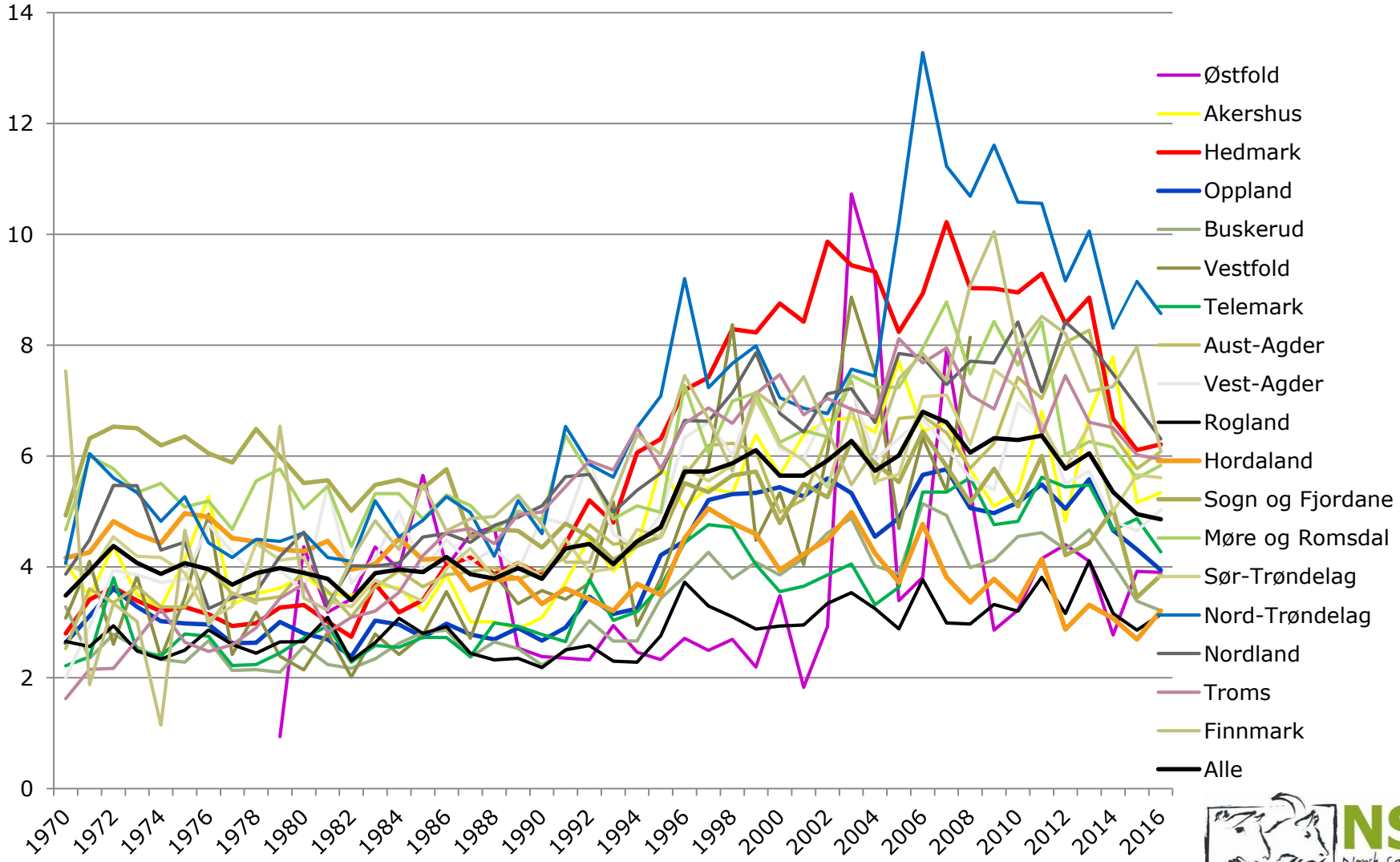

NSG
Norsk Sau og Geit

Organisert Beitebruk

- Landbruksdirektoratet og Norsk Sau og Geit
- Statistikk over beitedyr sluppet og sanket fra utmarksbeite siden 1980 (totaltap)
- Organisering og samarbeid blant sauebønder
  - Beitelag
  - Offentlig virkemiddelbruk
  - Tilsyn
  - Logg
  - GPS / radiobjeller
  - Drone
  - Fly / helikopter
  - Apper
  - Saltstein
  - Øvrige tiltak i beiteområder

Tiltak ved tap til rovvilt:
Forsinket slipp
Tidlig nedsanking
Flytting av sau
Rovdyrsikre gjerder
Hjemmebeite
Vokterhund
Ekstraordinært tilsyn
Beredskapsarealer

NSG Norsk Sau og Geit

Prosjekt / forskning / samarbeid

- **Holdningskampanje**
  «God dyrevelferd for alle!»

- **Alveld/flåttbåren sykdom**
  - NIBIO
  - NORSØK
  - NMBU
  - UiO

- **Avl og helse**
  - Avlsrådet
  - Animalia
  - Sauekontrollen
  - Mattilsynet

NSG Norsk Sau og Geit

Framtida uten beitedyr i Norge…

Takk for oppmerksomheten!

NSG
Norsk Sau og Geit